

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

Felölős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ————— 8 kor.
Félévre ————— 4 ..
Negyedévre ————— 2 ..
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Békesség a földön...

A Vízkereszt ünnepére rendelt evangélium tanításával intelkek benneteket, a megpróbáltatások közepette induló új esztendő küszöbén. A napkeleti három király példájával figyelmeztettek: keressétek az Isten országát egészséges, vágyódó, áldozatos lélekkel, miként a bölcsék tették.

Feltűnt a távol Bethlehem felett az Üdvözítő születését jelző csillag s megértvén ő a hívő szót, nem latolgattak, késlekedtek többé, hanem a kegyelem hívását követve, messze földről siettek a földreszállott Istenembert köszönteni. Anyagi gondolkodástól áthatott, a földi haszonért élő-haló, az örök értékeket szem elől tévesztő korunk okulhat e kétségéből, épülhet e buzgóságon. Az isteni kegyelemnek lelkünkben oly gyakran fellobbanó fényét vajjon követjük-e mi is ilyen hűségesen? A kötelesség szavával szemben nem keresünk-e kibúvókat, a jóra serkentő felbuzdulást nem fojtja-e el bennünk gyakran a kényelemszeretet, vagy emberi félelem? Vajjon féltő gondolat őrizük-e lelkiismeretünk érzékenységet, avagy akad köztünk olyan, aki megalkuszik a bűnnel s lelkiismeretét, az isteni akarat rezonáló szekerényét megrozsdásodni engedi? Valóban méltán nevezelmük bölcsnek a három napkeleti fejedelem, mert őszintén keresik az Istent és nem sajnálják a fáradságot, hogy eljussanak hozzá.

nálják a fáradságot, hogy eljussanak hozzá.

Haladnak ők, ám egyszerre csak előttük előlik a csillag. Ez nem csüggeszti őket, nem fordulnak vissza. A zsinagógától kérnek útbaigazítást a zsidók királyának hollétéről, aztán fáradhatlanul sietnek tovább. Hitük, jószándékuk, bizalmuk mihamar jutalmat nyer: a csillag ismét kigyúl előttük s biztató fénye vezeti őket távoli útjuk célja felé. Kitartásuk, állhatatosságuk, Istenbe vetett bizalmuk minket is követésre int: előttünk is kialszik a fény olykor-olykor, s szomorúság, aggodalmak, szárazság, csüggedés akarnak gyökeret verni a lelkünk mélyén. Tanuljunk a bölcséktől, testvéreim: a lelki kétségek óráiban, mikor a megpróbáltatások útvesztőiben nem tud elkalauzolni a saját belátásunk, bízzuk magunkat egész odaadással az isteni Gondviselésre és meg ne inogjon a mi hitünk, jószándékunk tudatában legyen szikla-szilárd az Úrba vetett bizodalunk.

A napkeleti bölcséket is célhoz segítette állhatatosságuk. Megtalálják az Üdvözítőt, gyermeki lélekkel borulnak le előtte, a hívő lélek alázatával imádják őt. Imádságos lelkük nem éri be a pusztá hódolattal, az évezredekben át sóvárogva várt Messiás iránti túlaradó szeretetük ajándékokat rak az isteni kised lábai elé. Nem királyi pompában, de a jászol sze-

gényiségében találják őt és mégis királyukul üdvözlik, arannyal hódolnak neki. Hitük világa a kicsinyke gyermek alakjában is felismeri az ég hatalmas Urát s tömjénnel ünneplik őt. Királyi lelkük megsejti nagyságát az áldozatnak, mellyel a hatalmas Isten emberi testbe rejtőzik s a magát megalázó istenember lábait mirrhával borították el.

Igy hódoljunk az Úr előtt mi is, testvéreim. Ajánljuk fel az ég urának mindazt, ami reánk nézve értékkel bír, ami a lelkünknek kedves. Jószándékaink, minden fáradságunk, vágyunk, törekvésünk, a gyorsan tovatűnő napnak munkája s a hosszú esztendő minden öröme és bánata: Isten dicsőségére legyen szentelve. Tiszta tömjén illatként, szálljon a mi hívő lelkünk imádsága az Úrhoz, nemcsak a megpróbáltatás perceiben, de a megelégedés, a jólét és egészség vídám óráiban is s a jócselekedetek aranya, az imádság tömjéne mellé tegyük oda az önmegtartózkodó részvétnak mirrháját is. Kedveseink! A megtestesült Isten ma is itt van köztünk, siessünk hát hozzá a napkeleti bölcséknek rendületlenül hívó, állhatatosan bizó és odaadóan egészséges lelkével. Nekünk nem kell úttalan-úttakon törtetni feléje, hiszen a bethlehemi jászol szegénységéből oltraink rejtékbe költözött át. Az öröklámpa hívogató fényével szólít

Hogyan elmélkedjünk?

Ira: VERESS ERNŐ.

VI.

2.) Máskor ismét lelki szárazság miatt panaszkodunk s azt hittük, hogy érzelhető vigasz nélkül nem is végeztünk jó elmélkedést. Bár nem tartozik szorosan ide, hogy a lelki szárazsággal, mint a lelki élet egyik igen fontos megnyilvánulásával behatóbban foglalkozzunk, mindazonáltal egy pár dolgot az elmélkedéssel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, még pedig először, hogy a tökéletesség nem szükségszerűen lelki vigasztalás, hanem az Isten iránti szeretet s a szíves készség mindent megtenni, amit Ő tőlünk kíván; másodsor hogy az érzelhető kegyelem Isten ajándéka s nem osztályrészünk, amelynek állandó birtoklására jogot formálhatnánk (sz. Bernát): harmadsor, hogy az ilyen vigasztalások nem annyira a lelki erősségnek és haladásnak, mint inkább a gyermekkor gyengesé-

gének bizonyítékai (Avila): negyedsor, hogy ez a szellemi világosság semmi esetre sem tartós, hanem hogy ez csakhamar sötétséggé, szárazsággá alakulhat át s hogy jó az ilyenekre előkészülni (Scaramelli); és végül, hogy az Úr Jézus elmélkedése az Olajfák hegyén a legfőbb és legmélyebb elmélkedés volt, pedig nem volt semmiféle lelki vigasza.

Mit tegyünk tehát, ha ilyen szárazság fogja el lelkünket? Mindenekelőtt, ha ez tőlünk származik (pl. folytonos töprenkedés által), igyekezzünk a szárazság okát letenni, ha pedig az ördög kísértését, vagy a jó Isten megpróbáltatásait ismerjük fel bennük, akkor fogadjuk meg a nagy lelki vezetőnek szavait: „Ha képtelenek is vagyunk belsőleg érezhető gerjedelmek felkeltésére, egyet mindig megtehetünk s ez az, hogy megnyugsunk Isten akaratában, magunkat előtte megalázzuk és iránta való szeretetből kitartunk az imádságban, mint az őr hideg téli éjszakában a király palotája előtt. S ez az őszinte ragaszkodás

többet fog érni, mint egy érzelhető vigaszok közt végzett elmélkedés s igen sokszor több kihatással is szokott lenni lelki életünkre.

Szal. sz. Ferenc még egy más módszert is ajánl: „Vegy elő valamely könyvet—mondja a sz. püspök s olvasd mindaddig áhitattal, míg nagyobb figyelemre s jobb lelki hangulatra tettél szert; törekedjél szívedet az áhitatnak valamely külső jelével buzgalomra indítani; borulj le a földre, tedd keresztbe karjaidat kebleden, vedd kézbe a feszületet; föltéve természetesen, hogy e cselekedetnél nincsen jelen senki!”

3. A harmadik nehézség az elmélkedésben a szórakozottság. De ebben sem szabad kedvünket veszíteni, mert az imádságunk — feltéve ha nem szándékos szórakozottság, úgy nem lesz hiába való Isten előtt. Szabályul pedig tartsuk a következőket: Védekezzünk állhatatosan ellene és miatta ne hagyjuk félbe elmélkedésünket, hanem ismételten vegyük fel a meditáció fonalát, még ha rövid időn belül

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlok. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

magához és nemesak elfogadja hódolatunkat, de le is száll hozzánk s egyesül velünk.

Keressük fel őt mielőbb, látogassuk meg minél gyakrabban, boruljunk le előtte s emelkedjünk hozzá minél többször, ha lehetséges: naponként. Minden megpróbáltatásunkat, minden fájdalomunkat, minden óhajításunkat bizalommal zárjuk az Ő szentséges Szívébe és híven keresvén az Ő akaratát, hűségesen teljesítvén állapotbeli kötelességeinket: nyugodtan nézzünk a jövő elébe.

A vérben fogantatott új esztendő kezdetén arra intelek, erre kérlek benneteket s főpásztori szívem szeretetével foglalom valamennyiteket imádságaimba.

Gyulafehérvár, 1915. jan. 1.

† Gusztáv Károly s.k.
erdélyi püspök.

Boldog új esztendőt...

Valamikor réges régen még jó szokás volt január 1-én boldog új esztendőt kívánni. A jó szokásból később csak a szokás maradt meg és volt idő, nem is olyan régen, mikor már a szokásból sport lett. A sport azután a komoly munkától elszoktatja az embert, Minket is elszoktatott. Már nem is kívántunk boldog új esztendőt. Rábíztuk a nyomdászra, aki 2—3 korona ellenében annyit boldog újévet kívánt, amennyit akartunk. Magunknak legfőkébb a címzések fáradságos munkája maradt. De még ez a teher is sok volt. Jött az újévi üdvözlések megváltása. Nagyszerű eszme! Oly sok a munkánk, hogy nem érünk rá boldog új évet kívánni. (Igaz, hogy a napnak nagyobb részit az ágyban s az éjszakáknak nagyobb részit a kávéházban töltöttük.) Meg aztán a megváltásra szánt összeget valami jótékony célra fordítjuk. (Máskor úgyse adunk semmit) Így aztán a jótékony cél is nyer, mi is nyerünk (pénzben is időben is) és ismerőseink és jóbarátaink is nyernek (legalább nem kell az üdvözlőkre válaszolniok). Lassankint ki-

veszett a szívekből a keresztény érzés. Az emberek a külsőség mellett csak a nyereségre törekedtek. Hangoztatták a humanitást, de azért vígan panamáztak. Gőzerővel hozták a törvényeket, de csak azért, hogy annál több legyen, amit lábball tipornak. És akkor történt valami. Az Úr elküldötte az öldöklő angyalt. Megjött a háború. Kezdetben azt is csak sportnak tekintették. De a háboru nem volt sport. Az első sebesülteket lelkesedéssel fogadták, később sajnálni kezdték. Majd félni kezdték az emberek. Mi lesz velünk? Istent, a kiről eddig oly előkelően megfélemlítették, megint segítségül hívták. De nem mind. Az emberek megkomolyodtak. De nem mind. Volt azért még igen sok, ki a háború révén akart meggazdagodni. Meg is gazdagodtak. Voltak sokan, kik a hadsereg udvari szállítói lettek s így gazdagodtak meg. Voltak, kik a békében párbajoztak, védtelen nőket inzultáltak és a háború elől megszöktek. De voltak sokan, igen sokan kik a békében dolgoztak becsülettel s a háborúban harcokat vítésséggel és meghaltak dicsőséggel. Voltak sokan, igen sokan kik a békében imádkoztak, a háborúban pedig a sebesülteket ápolták éjjel-nappal.

Voltak kik a békében szegények voltak, a háborúban még szegényebbek lettek, mert mindenüket a katonáknak, az éhezőknek adták, úgy hogy később maguk is éheztek, de örömmel tették. A háboru nem volt sport.

És a háború még december végén is tartott. Az ellenség még a karácsonyi hangulatot is arra használta fel, hogy gyilkos tüzeléssel rontson azokra, kik a táborban is megmaradtak keresztényeknek. A gonosz szándékot meghiusította a keresztény katonák ébersége és a december 25-iki ünnepet, az emberi érzésből kivetkőzött ellenségnek háromezer halott eltemetésével kellett eltöltenie.

Igy közeledett az új esztendő. Az emberek szívében fölébredt a béke vágya, a nyugalom a szeretet vágya. Mindenki ki-

vánta a békét. Mindenki kívánta a háboru végét. Mindenki kívánta szeretteinek hazatérését. És a régi sportbetűk, melyeket azelőtt az emberek névjegyeikre nyomattak, a régi b.n.é.k. újból megjelentek. De most már nem lélek nélkül. Az emberek lelkiüket irták bele, s akik olvasták lelket merítettek belőle. A boldog új esztendő kívánsága tartalmas kívánság lett, és mindenki tudta, hogy mi van a négy kis betű alatt. És mindenki, imádkozott hogy a négy betűi tartalmát a Mindenható valóra is váltsa.

A magyar katolikus egyház karitása.

Irta dr. Vas József.

A háboru igen zord maestro. Nem szokott lány hangon fuvólváza könyörögni. Követel.

Impresszionista és ultra-szensibilis lelkék valami szindarab-félének gondolták, hatalmas premiernek. — hisz a lapok is a háború színterét emlegetik, a kemény és határozott harctér helyett, amelyet páholyból nézegetve szokatlan és érdekes izgalmakban lehet részesülni. Ah, milyen elragadó! A dunaparti szeladonok hősi elokvenciával fejtegették a ravaruskai ütközet részleteit, melyekről egészen biztos tudomást szereztek a megcsappant forgalmú bankok kontorjaiban; a sensitív hölgyek pedig gyönyörtől fázósan húzták összebb gömbölyű vállalkon a seaiskín prémet. Milyen édes emberek ez a Conrad, ez a Hindenburg meg ez a Vili! Nemsokára stílus is termett. Habkönnyű ápolónői kosztümök, applikált nyers csipkével, ici-pici vörös keresztel; ezüst kötőtűk, aranyveretű ollocskák, sok Gerbaud-val és temérdek Hanglival.

Aki a világ legszebb keztüis kezeckéjének ujjá hegyével megérintett egy sebesültet, vagy „tisztelt szegény” megszólítással kitüntetett egy vigyorgó

abba is kellene hagyni. „Quomodo miserum pater filiorum” — mondja a zsolttáros — misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognovit figmentum nostrum. Recordatus est, quoniam pulvis sumus”. És az elmékedésünket fejezzük be azzal a boldogító öntudattal, hogy a pokol összes hatalma sem volt képes az akaratunkat Istentől elfordítani és hogy mi Istent már nemesak szóval, hanem áldozatokkal is tudjuk szeretni s továbbá, hogy most is e kegyelem által ismét alázatosabbak és a hűségben kitartóbbak lettünk. Ha így gondolkozunk a szórakozottságról, soha sem fogjuk abba hagyni elmékedésünket s az ördög nem érte el célját. Különben is béketűrősinkek s állhatatosságunknak meglesz majd a jutalma s előbb-utóbb kegyelemre találunk az Ő színe előtt s elmékedésünk a rendes vágányokon fog haladni az örökkévalóság s a nagy kötelességek megérzésének szent igézetében. „Amint az ima által közeledünk az isteni barátság tüzhelyéhez, kemény közönységünk kezd engedni, jeges szívünk felolvadni s ezzel együtt majd kellemes nyugodtsággal, majd kísértések s aggályoktól szorongatva megindul a kegyelem harmatával átítatott lélek tevékenysége felé, aki az ocean-

hoz hasonlóan — minden helyes, rendezett mozgásnak megindítója és egyedüli célja.

VII.

Még egy pár megjegyzés az elmékedés módjára vonatkozólag.

Lehet, hogy már az elmékedés napsugaras magaslatain járunk s mindazt feldolgozva, amiért a lelkünk nemesen érzett, a szívünk dobogot, nem is vesszük észre talán, hogy azokon a körülményeken s az elmékedés módját meghatározó kellékeken kívül egész öntudatlanul is igen sok dologgal számoltunk már le. Valamiképen a turista, aki ragyogó hegyi ösvényeken igyekszik a magasba, nem gondol arra, hogy a levegő, a világosság stb. mind fontos kellékei az ő természetszemléletének, úgy az elmékedő lélek is hie et nunc egész öntudatlanul is sok olyan dologgal számolt már le, amelyek elmékedésére több-kevesebb befolyást gyakoroltak. Jó lesz tehát ezekről is egyet mást elmondani:

Először legyünk jól tisztába azzal a gondolattal, hogy az elmékedésnél a módszer az másodrangú kérdés, a lényeg a benső barátság, gyakori érzelmes társalgás négy szem között. Azzal, akiről tudjuk,

hogy szeret minket. „Rendesen több út is vezet az Alpések csúcsaira — mondja a malinesí bitoros érsek. A fő az, hogy a hegy tetőre érjünk; az odavezető út kiválasztása csak másodfontosságú. Ami pedig az elmékedések szokásos módját illeti, — folytatja a nagy érsek, ismerni, tanulmányozni kell (amint mi is megtettük) és általánosságban szólva, kezdetben törekedjünk is azok alkalmazására. Hanem ezzel is úgy van az ember, mint a nyelvtan, mondattan, hármas következtetés szabályaival, annyira kell vinni a gyakorlatot, hogy hasznukat tudjuk venni akkor is amikor nem is gondolunk rájuk.”

Mit tanulunk tehát mindebből? Megtanuljuk: a) hogy az elmékedésnél a módszer mint eszközt s ne mint célt tekintjük; b.) hogy ha szívünk felgerjedt, le fogjuk tenni a módszert, c.) elmékedésünk önállóbb és subjektívebb fog lenni, ha nem ragaszkodunk mindig beteges gondoskodással a módszerhez; d.) és végül nem fogunk mindig könyvet tartani magunk előtt s így az elmékedés kevésbé lesz lelki olvasmány.

Másodszor elmékedésünket lehetőleg mindig reggel végezzük, hajnalban, ezt különösen a meditáció által elérendő cél

toprongyost, kissé nagyra sikerült egyesületi jelvényt már „jelenvolt” a szegényügyi anketén s tartalmas hozzászólását estepezség vacsora ünneplé, amelynek fő meglepetése az ezüst tálcán felszolgált háromfontos komiszkenyér. S milyen izgatóan érdekes olvasmány az elesettek és sebesültek listája. Sűrű könnyek és rőfös távirat a szegény Frednek, akinek egy muszka golyó belesikerült a lábikrájába. „Továbbá elesett 500 közlegény.” Ah, les pauvres! Pont.

A háború pedig, a zord maestro, puszkapörfüstös markaival gyorsan dobálta a százkilométeres kulisszákat. Orosz határ, Lemberg, Kárpátok, Körösmező, Ivan-gorod. És a színen egymást követik a jelenetek, amelyek után nem függönygördülés és színházi vacsora következik. Milliók rettenetes tusája, véresen elomló tizezrek, gyorsan emelkedő cserlombos sírok, elfojtott zokogás a magyar falvak és városok gyászbororult tűzhelyei körül. Fakóarcu sebesültek. És egyre nő a segítséget váró kiaszott kezek erdeje. Onnan aulról nő, az élet mélységeiről, a kismerek milliós rétegéből, amely tömeg-erőnköt, a vért, az elszántságot, s a cserlombos sírok legtöbb lakóját adja.

A háború, a zord maestro, követel és nem tűr idegen stílust. A maga stílusát kényszeríti mindenkire. Ez a stílus az áldozatok stílusa. Motto: segíteni kell, ki mivel okolja meg a segélynyújtást, az mellékes. S a spekuláló tőkének észre kell vennie, hogy a háború nem fogja tűrni a 42 koronás buzaárakat, ellenben ki fogja kopogtatni a milliókat a páncélszekrényekből. A lenge szentimentalizmus, a sekélyes humanizmus máris hervadnak a téli nyomor hideg leheletétől, a korzózó betegápolás pedig Ibrányi Alice nyílt levele nélkül is megértette, hogy a sűrűágyas kórházakban dézsának, surlókefének, tör-lőrongynak, erős szíveknek és erős idegeknek van helyük, ílirtnek, Ypres-par-fumnek és Kerpelnek ellenben nincs.

Boesánat a satirikus megjegyzések-

ért. Félre ne értsen senki. A világerő sem akarom leértékelni a magyar társadalom nagyszerű segélyakcióját, csak azokra a kinövészerű, komolytalan, lényegben üres jelenségekre akarok rávilágítani, amelyek izléstelenségük miatt kritikát érdemelnek. Sőt ezt sem tettem volna, ha a napisaitól egy része következetesen jó-akaró észrenemvevéssel nem haladna el mellettük akkor; amikor ugyanazon sajtó hétről-hétre támadó mozdulatai tárgyává teszi a katolikus egyházat.

A sokszor emlegetett zord maestro vaskezeűs ökle sok divatlelkeselet és kérészéletű segély-stílust megsemmisít, minél nagyobb áldozatokkal fog azonban követelni, a sok értékes és minden elismerésre méltó törekvés között annál impo-nálóbban fog kiemelkedni a magyar kath. egyház karitatív munkája, amelynek stí-lusa azért nem semmisülhet meg, mert kez-dettől fogva mindig Krisztus szellemében működött.

Ez a stílus a lelkekig ható segítség stílusa.

A háborús nyomornak egészen külön pszichológiája van. A táplálkozásban, ruhában, szenvedett nélkülözéseken, a sebesült katonák fájdalomain kívül a lelkek külön kálváriát járnak az aggodalom, bizonytalanság, reménykedés, tompa lemondás és kétségbeesés nehéz útjait. Idegen országok csatateréin küzd a férj, apa, testvér; hetek óta semmi hír föléje; él-e, vagy elesett, vagy nyomorékká löve, vágva fe-treng-e valamelyik kórház betegágyán? Hogy ez a lelki állapot gyógyítás híján miben nyilvánul meg, újajta bűnözésben-e vagy tömegmozgalomban, nehéz előre megmondani, az azonban bizonyos, hogy semmiféle nyomort, de különösen a hábo-rus nyomort nem lehet csak pénzzel és csak kenyérral enyhíteni, hanem a lélek legnemesebb értékeit is erősíteni kell, a hitet, a bizalmat, a kereszt szeretetét, az Isten akaratában való megnyugvást. Le kell vinni a lelkekhez Krisztust.

Ezt cselekszi a katolikus Karitás.

Súlyos megjegyzéseket olvastam valame-lyik lapban arról, hogy a jó, egyszerű apá-ca nénikék” mennyi szentképpel és imád-sággal „forgódnak” a beteg katonák kö-zött. Igaz. Azok az ágyutüzön, szuronyro-hamon keresztül ment katonák megható áhitattal végzik az imádságokat, nyugod-tan és derülten tűrik sebeik fájdalmait, S amerre a kath. Karitás jár, felemelked-nek a hervadt fejek, megnyugvás simul az arcokra, s újra s újra megszűleik az elhatározás: Krisztusért akarjuk szenved-ni azt, amit kell szenvednünk. S mindazon tényezők, amelyek pénz, kenyér, ebéd, s vízenyös intelmeken kívül egyébbel nem rendelkeznek a szegények számára, azt mondjuk, vigyázzanak, nehogy a lelkek elhanyagolásából nagy bajok keletkezze-nek. Nagy idők nagy terheléseinek vise-léséhez fegyelmezettséget szükséges. Ezt a fegyelmezettséget bizonyos mértékig az értés, az intelligencia is kölcsönözheti a lelkeknek, a legalsó rétegekben azonban intelligencia híján egyedül a vallás termé-zetföltölti erői tudnak fegyelmezni, követ-kezőleg a lelkeségek ápolása legalább is annyira fontos, mint a testi nyomor enyhí-tése. A tulkorán megkezdett segély-akció nyomán máris aggodalmat keltő tünetek mutatkoznak azon rétegek körében, ame-lyeknél a jótékonykodó hölgyek és urak nem „forgóldtak” szentképekkel és imád-sággal. Ilyen tünet a cinikus k ö v e t e l é s ! Nem azt a követelést értem, amely a ne-héz időkben tud és akar nélkülözni, csak az élet legegyszerűbb feltételeire tart igényt, s nagy erőfeszítéssel maga is prób-ál önmagán segíteni, hanem azt, amely egészen a segély-akciókra hagyatkozik s egyenesen kitaratni akarja magát. S ha hosszú háború esetén kora tavasszal, a legnagyobb nyomor idején a segélyakciók forrásai megapadnak s nem tudnak olyan bő segítséget nyújtani, mint nyújtottak augusztusban és szeptemberben, amikor nem volt olyan nagy a szükség, nem fej-lődik-e félelmes tömegmozgalommá a kö-vetelés, amelyet nem fegyelmez az Isten-

érdekében, de még azért is, mert ilyenkor sokkal készségesebb a lélek, mert ez a legjobb előkészület a szent mise hallgatá-sához, vagy mondásához, mert frissek és hajnalosak a gondolatok és pihentek a lelki tehetségek.

Harmadszor — bár mindenütt elmélked-hetünk, legjobb mégis, ha a templomban végezzük, ahol teljesen csendbe merülhet a lelkünk és az oltárszentségben jelenlevő Jézusnak tudata mig egyrészt sok minden elszórakozástól megóv, másrészt jöleső és felvillanyozó érzéssel fog eltölteni az ő közlésege.

Negyedszer elmélkedjünk térden állva, mert ez a legalkalmasabb pozíció a hoz-zánk leereszkedő Úr Jézus szavai hallgatá-sára s arra az állandó és fegyelmezett tisz-teletre, amelynek az egész meditáción végig kell huzódnia. Ha ülünk könnyen ál-mossak lehetünk; ha sétálunk, könnyen elszorakozhatik a lelkünk; de azért elmél-kedhetünk mind a három féle helyzetben, a fő, hogy elmélkedésünk elérje célját és hogy a testtartás ne akadályozzon, ha-nem segítsen bennünket lelki munkánkban. Azonban sohasem foglaljunk el térdelő-ülőhelyzet, mert a testtartásnak ez a

hanyagsága könnyen átesaphat medita-ciónkra is.

És végül az elmélkedés ideje ne legyen nagyon hosszú. Kezdőknek elég egy fél-óra, haladóknak (ha megbírják és ha a lelki vezetőjük megengedi) egy órát. Nagy-on fontos azonban, hogy az I-szer meg-határozott időtartalomtól ne tágtítsunk, még akkor se, ha az ördög újabb meg újabb kísértésekkel is állana elénk, mert hisz az ő célja épen az, hogy minket, először meg-rövidítvén az elmélkedésre szánt időt, las-sankint annak útjáról teljesen letérítsen.

VIII.

Befejezés

Messze valahol az afrikai partokon ezeltőt tizenöt századdal, Hippo nagy püspöke mondott volt: „Iparkodásunk vég-célja Krisztus, Ő hozzá eljutni, ez a mi tökéletességünk.” Ugyanezt tanítja a sváj-ci Genfnek szentéletű püspöke is. És főm a Duna felső folyásánál, az esztergomi spiri-tualis szobájából meghalljuk a módot is, hogyan érhetjük el ezt: „Hogy Krisztus elevenítő benyomásait bőségesen vehessük — úgy mond s lelkünk hasznára fordíthas-suk, szükséges, hogy a kellő hangulattal, alkalmas lelki előkészülettel s amellet komoly, szent munkára felgyürközve lép-

jünk eléje; ennélkül csengő érc és pengő cimbalom az evangélium s ereje nem érvé-nyesül.”

De ami kigyult az afrikai partokon, ép-ügy mint a svájci hegyek között, amelyik szellem íflette s vezérelte az elmélkedé-sék nagy íróját, ugyanaz a fényugárt lö-vel ki a lelkéből a nagy belga bíboros Mer-cier is, midőn így szolt papjaihoz: „Mond-ják csak kedves Testvéreim, ha előfordul olykor, hogy elhanyagolták a lelki élet gyakorlatait, vajjon érezték-e akkor magu-ukat „Homo Dei-nek; Isten embereinek, a-mint szent Pál követeli ezt? És viszont a legnagyobb buzgóságot nem akkor érzik-e, mikor kettőzött erővel gyakorolják az imádságot?”

Igen, mi is az imádság emberei akarunk lenni és nem botránkozunk Lázár nővére-nek, Máriának életmódján, hanem Isten is elmélkedésünkben, melegen s érző szív-vel borulunk napról-napra „Mesterünk elé, szívbeli beszélgetés lesz a mi imánk!

Tudjuk már a módszert, készlet a vágy, hívunk a hegyek!

Olajjal telt lámpák velünk, Jézus elé siethetünk!”

Ad majorem Dei gloriam.

be vetett hit, bizalom és a kereszt elhordozására való lelki készség?

Az egyház karitásának második jellege az anyagi erők lepszélső teherbírási- ság vitt hallgatag áldozatkészség.

Neheziünkre esik erről a pontról beszélni, de meg kell tennünk, mert hónapok óta koncentrált támadások tárgyai vagyunk olyan lapok részéről, amelyek összegyülemlett és más módon nem alkalmazható felekezetei ellenszenvüket ezen a biztonságzi szelepen keresztül eregetik ki a szabadságba.

Az úgynevezett alsópapság hangtalan áldozatait csak a jó Isten tudja számon tartani. A jövedelem lecsökkent. Párhár, stófáris jövedelem alig van, a szegények száma ellenben szaporodik. S kihez fordul legelőször a szegény? Papiához. Szerény-jövedelmű plebánosok, egyszerű káplánok sokszor heroikus példáit adják az áldozatkész önmegtagadásnak. Magasállású, de nem javadalmas egyházi férfiak megható egyszerűséggel vallotta be e sorok írójának, hogy „most nem tud senkin segíteni, mert hónap vége van s a segélykérők mindenét elvitték“.

Majd elseje után újra kezdetjük —mondotta mosolyogva.

A javadalmas főpapság a háboru kitörésétől kezdve nagyarányú és rendszeres karitatív működést folytat. Kórházakat, üdülőhelyeket állít, a szegények tizezreit táplálja, a gazdaságaiban alkalmazott és a háboru által hárm módon érintett személyzetről intézményesen gondoskodik s mindezen felül tekintélyes összegekkel járul az országos, megyei, és városi segélyző központok jövedelmeihez. És amit külön-külön mindegyik megtett, megtették úgyis, mint testület, amikor a történelmi időhöz és a magyar főpapság hazafias tradícióihoz méltó gesztussal három millió koronát ajánlottak fel legutóbb a háboruokozta nyomor enyhítésére. Az a vágyon, amely ilyen óriási áldozatokat hozott és hoz, kegyuri terhekkel, kongruával, kultur-kiadásokkal és az állandó szegény-segélyezésekkel úgyis igen meg van terhelve, a milliós adomány tehát már meghaladja a jövedelem teherbírását és a törzsvagyon értékét csökkenti.

Igy jár körül az országban az egyház komolyarú karitásza, sebeket ápol, éhezöket táplál, meziteleneket ruház és a csüggedt lelkeket felegyenesíti; nyugodtan türi, hogy fejedelmi alakját sárral is dobálják; türi és cselekszik, mert ez Krisztus stílusa.

Gyötör azonban a kíváncsiság, mikor hagyja majd el a főváros leggazdagabb kerületének valamelyik milliomosá palotáját a sebesültek kedvéért és költözik kété-szobás lakásba, mint megtette Glattfelder püspök; mikor mozdulnak meg a nagy, sokmillió vagyonok annyira, hogy nemcsak a dus jövedelemből morzsákat, hanem magából a vagyonból milliókat juttatnak a haza oltárára? Mikor, oh mikor? A magyar főpapság hamarosan a háboru kitörése után kész segélyezési tervvel lépett akcióba, a 3- milliós adomány a tervnek egyik, mindenestre legkimagaslóbb, részlete, a magyar egyház stílusán tehát a háboru, a zord maestro, nem talált kiugazítani valót; de tartok tőle, hogy vaskez-

tyüs ökle a csikorogva forgó Wertheim-szekerények nyitogatásával egészen más nótát zenél majd a milliomosoknak, mint aminőt eddig azok zenéltek neki.

Örtüzek a Kárpátokban.

Irta Bálint Zoltán.

A keleti Beszkidék alján pihen a tábor. Alszik mindenki méla csendesen. Csak itt-ott sétál az ör. Koromsötét az éj. Az égen szürke felhőket hajt a galiciái szél s a természetben elő-nő nagy csendességet a fenyők suttogása szakítja meg. Egy-egy aranyfényű csillag néz alá itt-ott a futkosó felhők mögöl az óriási sziklatömbökre, de csakhamar elbújnak mintha enyelegni akarnának, vagy futósdi játszanának. A hegyóriások között kis patak esörgedez a völgybe, hangja csak úgy visszhangzik a havasi tájon. Az örtüzek bevilágítanak a sötét éjbe, apró tűzlángok oly szint adnak a völgynek, mintha halottak estéjén temetőben világítanak azoknak, kik valaha itt a földön jó és balsorsban töltötték életüket. A tüzek között kilátszik a sok ezernyi sátor, melyek alatt derék vitézek, szé-kely honvédek pihenik fáradalmaikat. Megállok a tábor egyik részében s úgy elmereng a lelkem s gondolatom csak az: vajjon ez a hely, hol ezer, meg ezer tűzlángok melegt adnak a katonáknak nem lesz-e híres, magyar, nemes hősök temetője, vajjon e föld göröngye nem fogja-e beinni a kihulló honfi vért. Amint így töprengok gondolatban, a hegy lábától valami titkoszerű, de magasztos ének, finom melodia zavarja meg a csendet s a hanghullámok lágyan, szeliden töltik be völgyet, mikor fölzendül az ének:

Magyarország királynéja tiszta Szűz,
Kérjed a Te szent Fiadat érettünk.

Ekes virágszál, kit szent Anna szült,
Szép Szűz Mária könyörögj értünk.

A csiki székeklyek éneke. Az az ének, mikor Máriás lófogóval szépen, párossával mennek Somlyóra, az az ének, mely ezek ajkán csendül meg a Somlyó hegyoldalán, hol a kereszt hőse a nagy Hunyadi is járt, hol a csiki székeklyek vérökkel védelmezték hitöket s most a Beszkidék alján az erdős Kárpátokban csendül fel a dal, nem azért, mintha gyáva nép lenne ilyen dal kezdésére, hanem, segítséget, erőt hátrószágot, oltalmat kér, hogy fegyvereit diadal koszoruzza s tudja meg a világ, hogy az a zászló melyet hoztak s mely alatt szentfogadást tettek, drága kincse a magyarnak, mely hirdetni fogja időtlen idökig, hogy a „magyar dicsőségnek ninesen elmulása.“

Ez a nép méltó őseihez, méltó örökére.

Elhangzik a dal, némelyek újat kezdnek s rázengik a többiek, mint egy hatalmas chorus, mely imadalt zeng a természet nagy templomában. Mily csodálatos ez az ének, van benne bánat, öröm, lelkesedés, van hit s azért mondják, hogy a dal az örökkévalóság nyelvén ad kifejezést azoknak az érzéseknek, melyekhez e földön minden örömmek és bánatnak szent joga van.

Riadó! — hangzik a kiáltás. E szóra elmúlik a dal, fölugrik mindenki helyéről szétbomlik a gula, fegyvert ragadnak valahányan s pillanat alatt a beszélgető és

énekes vitézek harcias kinézésű hősökké válnak, kik a parancsszóra várnak, hogy a határon betört ellenséget kiűzzék arról a földről, melyet Árpád örökül hagyott ránk, melynek virágos mezőin a dicsőség jár, hol a dalos madarak is boldogságról zengenek szép tavaszi éjszakákon s ne engedjék megszeptségteleníteni Európa gyöngyét: a szép Magyarországot.

Előre! — hallszik a vezényszó. Megdördülnek az ágyuk, zugnak, csattognak a fegyverek, villog a szurony s a csiki székeklyek rohamról-rohamra mennek, míg elérik azt a nemzeti színű oszlopon függő táblát, melyre ez van írva: Magyarország.

Meg van a győzelem. Fút az ellenség eszevesztesen s az életben maradt vitézek pihenőre vonulnak arra a helyre, hol megelőző napon s dalt zengett az ajk, hol örtüzek világítottak be a koromsötét éjszaka-ba.

H I R E K.

— **Karácsony ünnepét** a szokott buzgó-sággal ünnepelte meg a közönség. Az éjféli misén úgy a székesegyházban, mint a zárda templomában igen sokan vettek részt. Az idő enyhe. Hó és sár nélkül. Mintha kisé szomorkodott volna. Az emberek is komolyabbak. 9 órakor az ünnepi szentmisét a főpásztor végezte, szép aszisztencia mellett. A kispapok ez alkalommal szépen énekeltek a karácsonyi szentmise korális dallamait. Közbe kisebb betéteket is énekeltek igen szép sikerrel. A vesperást is a főpásztor tartotta. A psalmusok régi melodiája igen-igen jól hangzott az ösrégi székesegyházban.

— **Karácsony estéjén** a katonai kórházban karácsonyfa ünnepélyeket tartottak a buzgó vereskeresztes hölgyek. Az ünnepélyek sok örömet szereztek a katonáknak, kik hálás szeretettel fogadták a szerető gondoskodást.

— **860 sebesült érkezett** december 28. reggel városunkba, kiket a helybeli kórházokban helyezték el. Ujabb alkalom nyílik a keresztény felebaráti szeretet gyakorlására.

— **Régészeti gyűlés.** Az alsófehérvár-megyei történelmi, régészeti és természet-tudományi egyesület i. é. dec. hó 20-án a gyulafehérvári városháza tanácstermében választmányi gyűlést tartott a tagok élénk részvételével. A gyűlést megjelenésével kitüntette Majláth Gusztáv Károly gróf, erdélyi püspök úr mint az egyesület fővédője, jelen voltak: Tamási Áron, Kóródy Péter dr., Mayer Ödön dr., Náthán Bernát dr., Oelberg Ottó, Ávéd Jákó, Cserni Béla dr., Bartha Gyözö, Gidófalvy Géza, Roska Miklós dr., Csabry Bonifác dr., Oncsa Konstantin, Léstyán József, Szekál Ignác, Kóródy Imre, Reithófer Jenő, Péter Antal dr. és Kárpiss János.

A titkári jelentés tudomásul vétele után Cserni Béla dr. múzeumi igazgató Kratochvíll Ferenc városi tanácsost, Szekál Ignác pénztáros, Meisel Rezső polgári iskolai igazgatót az egyesület új tagjainak bejelentik. A múzeumnak aján-dékoztak: Ellmayer Rezsóné egy selyem himzett párnát 1815-ből, Cserni Béla dr. 3

dessert tányért 1820 és 1850., Oncsa Konstantin egy mamuth zápfogat, Székely István egy bronzemlékérmet, egy török bronzpénzt és egy őskori bronz szekerécet Marospartusról, néhai Bereck Károlytól örökségül maradt egy római köoszlopfeje.

Cserni Béla dr. múzeumi igazgató örömmel tett jelentést a múzeum déli szárnyának fölépítéséről, amelyben egy 10 m. hosszú nagytermet s egy szolgáló lakást kapott a múzeum, ezenkívül a régi szolgáló lakás is múzeumi célokra felszabadult. Részletesen beszámolt a Fogarasy alaptól vásárolt régi kápolna épületből nyert építési anyagának a múzeum új épületénél való felhasználásáról, amely a múzeumi igazgatónak nagy buzgóságát és gondosságát, lelkiismeretes utánjárását igazolja, mert ezen vételnél az egyesületnek a teljes építési anyagon kívül még 50 kor. 40 f. készpénzbevétele volt. A múzeum bejáratához vezető aszfalt járdát elkészítették, s ezért a gyűlés a város képviselőtestületének köszönetet mondott. A múzeumot az 1914-ik évben 780-an látogatták.

A gyűjtemények gyarapodása volt: a könyvtárnál 198 drb., a régiségtárnál 97 drb., a gyűjtemények összallománya: a könyvtárban 4634 drb., a régiségtárban 16688 drb., a néprajznál: 30 drb., a képzőművészeti gyűjteményben 1069 drb. és a természetrajzi gyűjteményben 6026 drb., tehát az egész múzeumban jelenleg összesen 28447 drb. van megőrizve, amelyeket a múzeumi igazgató példás buzgósággal szakavatott rendben kezel és őrzi. A múzeumori jelentéssel kapcsolatban Püspök úrnak mindnyájunk közös örömeinek adott méltó kifejezést azon, hogy Cserni Béla dr. múzeumi igazgató múlt betegségeből felépült, neki elismerő köszönetet nyújt; reméljük: mindnyájunk kérését meghallgatja a jó Isten, hogy Cserni Béla dr. bámulatos és rendkívüli tevékenységét ép egészséggel odaadón még sokáig folytathassa.

Végül Szekál Ignác pénztáros részletesen beszámolt az egyesület 1914. évi anyagi állapotáról, amit a pénztár munkájának elismerése mellett tudomásul vettek.

A gyűlés a jobb jövőbe vetett biztos reménnyel oszlott szét, hogy majd a megpróbáltatások mostani nehéz időnek elmúltával a régészeti egyesület a társadalom és az állam támogatása mellett továbbra is eredményes és hasznos munkásságot fog kifejthetni.

— **Szilvesszter estején** a hálaadó istentiszteletre a székesegyház régi falai között gyűlt Gyulafehérvár apraja és nagyja. Érezte mindenki, hogy a háború borzalmi közből is van miért hálát adni a jó Istennek, mert nem jutottunk Galícia, vagy a szegény vértanú Lengyelország sorsára. A szentbeszédet Péter Antal dr. teol. tanár tartotta.

— **A Pápnövendékek** 20 kgr. könyvet gyűjtöttek össze és küldötték a pázmáneum növendékeinek, hogy a bécsi kórházakban fekvő magyar sebesültek között kiosszák. A pázmániták a sebesültek nevében hálás köszönetet mondtak a gyulafehérvári kispapoknak.

— **Ujév napján** a szentmisét a főpásztor jelenlétében dr. Kóródy Péter orkanok végezte. Délután 6 órakor a felajánlási áhítatosságot kegyelmes urunk

tartotta. A szentbeszédet Balázs kanonok mondotta, kinek szép és tartalmas beszédei már általános elismerést arattak. Ez a szentbeszéd is mély hatással volt a hallgató közönségre, s eredménye is maradandó lesz.

— **A gyulafehérvári Vereskereszt Egyesület** a sebesült és beteg katnák karácsonyjára való gyűjtésről a következőkben számol be. A gyűjtés eredménye: 1335 K. 28 f., mely összegből egy-egy betegre 1.5 K.-t számítva, kiosztásra került 932 Korona. A megmaradt 403 K. 28 f. az időközben érkező betegeknek van fenntartva. A kiosztott pénzből Ávéd Jákóné elnök, dr. Csabry Bonifácné alelnök és az önkéntes ápolónők buzgó munkálkodása és közreműködése igyekszik a szent karácsony estét minél melegebbé tenni szegény beteg katonáink számára.

A gyűjtéshez hozzájárultak:

Nagyméltóságú Majláth Gusztáv Károly gróf 80 k., Tamási Áron nagyrépost 50 k.; Zomora Dániel 30 k., Lázár Emil 30 koronával; Balázs Ferenc dr. 28 koronát; Gyulafehérvári Takarékpénztár, Julia takarékpénztár, Kereskedelmi bank, Kóródy Péter dr., Kovács Lajos kanonok, dr. Demény Henrikné, dr. Mayer Ödönne, Jónás Adolf, Löw Emil, Löw Károly, Fábián Gyula, Deutsch Mór dr., Baruch Mórné: 20—20 koronával; Ávéd Jákóné, Balázs Endre dr., Király Géza dr., dr. Csabry Bonifácné, Fried Ármán dr., Náthán Bernát dr., Gál Béla dr., Jickeli F. Károly-cég, Frölich gyógyszertár, Misselbacher-cég, Gorove Viktor, Roska Miklós dr., Taroktársaság, Deutsch Manó, Szabó Jenő dr., N. N. dr., Zomora Anna, Fuchs Nándor, Novák Ferencné, Bartha Gyöző, Zlamál Ágost, Bujáki Domokos: 10—10 kor.-val; özv. Deutsch Adolfné: 6 kor.; Kárpiss Jánosné, dr. Mandel Jakabné, Weiss Henrik, Judovits Jenőné, Kelen Henrik, Szekál Ignác, Kóródy Imre, Gönczy Lajos dr., dr. Hartenbaum Simonné, Velican Camil dr., Cirlea Aurelné, Szentiványi Róbert dr., Urbán Gyula, Takács Vilmos, Barabás dr., Stern Janka, Debreceny József, Bretter Miksa, Jónás Gyuláné, Gerhard Péterné, Krisztó Péter: 5—5 koronát, Mendel Mánóné, Rosner Lázár, Klermann József, 4 k. 50 f. egy orvos, özv. Velicanné, Kohn A-né Utry Jánosné, dr. Frölich Gyuláné, Haraly Béla, Fischer Sándor, Oelberg Ottóné, Szócs Dániel, Krizmanics János, N. N. dr., 4—4 koronát; Schlesinger gyerekek, Löw Józsefné Salamon Henrik, Fingerhut Jakab, Weinfeld Frida, Tóthi Szabó Lajosné, Baruch Jenőné, Jónás Lázárné, Walter Nándorné: 3—3 koronát; dr. Adorján Saminé, Löwy Ignác, Austerlitz, Knopf J., dr. Cserni Béláné, Cserni Béla dr., Meisel József, özv. Sárdy Miklósné, Held Jakabné, Baumann Nándorné, Labud József, Auspitz Kata, Petrács Ferencné, Szigethi István, Moskovits Hermanné, Kolombán Antalné, Baruch Lázár dr., Weisz Mariska, Willersdorfer Ferencné, Fekete Mihályné, Grünbaum Mária, özv. Friedmann Mártonné, Drotleff Józsefné, Fürst Dávid, Jäger Adolf, Présia Romulusné, Kotz Frigyesné, Weihrach Györgyné, Lahni Károlyné, Roth Frigyesné, Weiss Pálné, Fogarassy Jánosné, Fodor Sándor, Lackner Antal, Szentgyörgyi Mórné, olvashatatlan írású,

2—2 koronát. Kubicek Oszkárné, Trencsiner Róza, Pákoszta Józsefné, Deuts Á., Weiss Bernát, Grund József, olvashatlan írású, Ulbrich Rezső, Reithöfer Jenő, Suhr Károly, Gestalter Adolf, Velican Aurél, Bereck Viktor, Breckner Frigyes, Sturek András, Hinger József, Péter dr., N. N. N., 1—1 koronát; Finkelstein: 60 fil., N. N. 20 fil. — Ehhez járul Roska Miklós dr. polgármester gyűjtése: 185 K., továbbá: 128 kor. 48 fill., amelyet a zárda III. polg. oszt. jótékony előadásából kaptunk és 18 kor. egy imakönyv kisorsolásából. A zalatnai polgári iskola leány növendékeitől egy láda almát kaptunk, a Vereskereszt kórházaiban való kiosztására. Zlamál Ágost főgimn. tanár 100 drb. szivart, 100 drb. cigarettát és 50 drb. szipkát küldött pénzádományán kívül.

A kereskedők adakozása folyamatban van, amiről a jövő számban fogunk beszámolni. Fogadják a szíves adakozók és gyűjtők hálás köszönetüket.

— **Egy iparvállalat életéből.** Városunk legnagyobb iparvállalata, a „Börgyár r. t. Gyulafehérvár”, i. hó 21-én marosváradjai Glück Adolf elnöklété és nagyszámú részvényes jelenlétében, rendes közgyűlést tartott.

A 200,000 kor. alaptőkével létesült, alig két éves vállalat, az ilyenmű alapításoknál csak nagyritkán előforduló eredményt mutat fel. Ugyanis, már alapításának 2-ik évében, közel félmillió forgalmat és 12,000 korona tiszta nyereséget ért el, úgy, hogy amidőn más, hatalmasabb tőkével bíró iparvállalatok, az első években, horribilis veszteségekkel dolgoznak, akkor ez a vállalat, már az első teljes üzleti évben, a részvényesek után 5% osztalékot fizet. De eltekintve az üzleti szemponttól, szükséges az a kis ismertetés még azért is, mert nagyon kevesen tudják, hogy ez a vállalat 40 családnak nyújt tisztességes megélhetést, ezenkívül oly ipari cikkeket létesít, melyek úgy jószág, mint külső alakra nézve, még a külföldi árukkal szemben is megállják a versenyt, minek legfényesebb bizonyítéka az, hogy az óriási kartell nagy nyomása dacára is függetlenségét nemcsak megővhatta, hanem m. Glück A. elnök, Jäger Adolf üzletvezető és dr. Demény Henrik, szakszerű és kellő kereskedelmi irányú vezetése mellett, a vármegye egyik legelső iparvállalata, és a magyar ipar számottevő alkatrésze lett; a továbbfejlesztésre pedig minden eszköz már most rendelkezésére áll.

— **Tarlózasok.** 6800-nál több magyar tanítóval a harctéren vagy hasonló hadiszolgálatban.

XV. Benedek pápa a háború magyar és osztrák árvái számára 100,000 frankot adományozott. — 13 erdélyi vármegye hadikölcsön jegyzése 24,651,300 korona. Legtöbbet jegyzett Szeben vármegye (7,158,050), legkevesebbet Küküllő vármegye (250,900). — Követésre méltó példát adott az iglói főgimnázium, mikor a vallás és közoktatásügyi miniszter beleegyezésével elhatározta, hogy a folyó tanévi ösztöndíjakat, mintegy 2000 koronát háborús célokra adja, helyette pedig oklevelet kap az arra érdemes tanuló. — A magyar pilóták is kivesszik részüket a háborúból. Kvasz. Lányi a harctéren, Tóth, Takács, Székely, Minár pedig itthon teljesítenek

katonai szolgálatot. — A világon most körülbelül 19 és fél millió ember van fegyverben. — Egy amerikai tudós számítása szerint egy millió sereghez kell 413,210 állat, 50,450 szekér, az egész 75 négyzet kilométer területen fér el. Hacsak szalonát és kenyeret veszünk a katonák napi eledelekre, akkor egy millió ember egy nap megesszik annyi kenyeret, mintegy 555 m² területű négyemeletes ház és annyi szalonát, mint például a pesti piarista gimnázium. — A rettenetes világháború naponként 1500 millióba kerül, óránként 62 és fél, percnként pedig kerekén 1 millióba.

— Egy 200 napos háború 300 milliárdot emészt meg, ennek pótlására félszázad munkájára lesz szükség. Nézzétek mi vár az új nemzedékre.

— **Imádkozunk!** Szent kötelességünk, hogy hadbavonult harcosainkért, haldokló és meghalt katonáinkért buzgón imádkozunk. Csak Isten segítségével győzhetjük le ellenségeinket. Ezért adta ki a Szent-István-Társulat Reviczky Aladár „Uram, irtalmazz nekünk!” e. imaízüzetét magyar, német és tót nyelven, melyben magasztos érzésektől áthatott imák vannak. A 30 ima közül sok általános használatra van szánva (pl. szentség imáadásra), sok pedig magánhasználatra (így: a szülők, feleség, gyermekek, testvérek, jegyes, özvegy, árva stb. imája) Az imaízüzet ára 10 fillér, 100 db. 8 korona. Haldokló és meghalt katonáink lelki üdvösségét pedig úgy vélte a szerző előmozdítani, hogy kiadott egy Van Dyck — feszületképet és egy Jézus Szíve képet hátlapjukon imádságokkal. Ezzel szereznek harmas célja volt. Először az, hogy szerettett haldokló hőseink számára kiesdjük a jó halál kegyelmét és meghalt katonáink lelkét búcsúkkal ellátott röpimák ajátatos végzésével a tisztítóhelyről mielőbb Isten látására juttassuk s így első sorban katonáink lelkéről gondoskodjunk, második célja az volt, hogy — miután mindegyikünknek van ott egy-két rokona, kik közül egyik-másik már talán el is esett — emlékkép legyen róluk, melyet betehetünk imakönyvünkbe s imáinkban megemlékezünk róluk; harmadik célja az volt, hogy a befolyó tiszta jövedelemből a harcavonultakat ruházza. Eddig ezen pénzből készült 100 hősapka, 80 térdmelegítő, 160 érmelegítő, 70 hasmelegítő, továbbá kiosztatott 860 Mária-érem és 120 olvasó. Aki tehát ily képeket vesz, az egyúttal az irtalmasság testi-lelki jótéteményeiben is részesíti katonáinkat. A képek magyar, német és tót szöveggel jelentek meg. Egy darab ára 4 fillér, 100 darab 3 korona. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest IV. Kecskeméti-u. 2.

IRODALOM.

— Kis Pajtás most megjelent ünnepi száma színes, eleven, gazdag, mint a kiscsinnyek karácsonyi álma.

A világháború ezer réme s aggadalma között a Béke Fejedelméről szól a bevezető buzdítva a kis pajtásokat, hogy imádkozzanak a békeért.

Csíte Károly, a félkegyelmű Miska karácsonyáról mond el kedves történetet. Szekeres Margit hangulatos verset irt a karácsonyáról. Dr. Kováts Viktor, a mi-értünk megsebesült hősről mesél. G

Miklós Ilona, Árva Rózsika szerencsését, Domokos Ábris pedig, expedíciós naplóját folytatja. Sok vidám apróság, a kispajtások ötletes karácsonyi tárta tártól ki a Márton Lajos gyönyörű illusztrációinak ünneplő ruhájába öltöztetett szép számot.

A lap egészévi előfizetési díja 4 kor. A kiadóhivatal: Budapest, VII. Damjanich utca 50. sz. Kívánatra küld ingyen mutatványszámot.

— **Az Élet karácsonyi száma.** Az Andor József szerkesztésében megjelenő kitűnő szépirodalmi folyóiratunk karácsonyi száma szenzációsan gazdag mind szellemi, mind illusztrációs részben. A külsejében is pompás, új művészi címlappal díszített hetilap egész sokaságát közli a magasnívójú cikkeknek és szépirodalmi olvasmányoknak. Ezúttal ünnepi cikkeket irtak dr. Prohászka Ottokár és Bangha Béla: előbbi „Jöjjen el a te országod” címmel a világháború borzalmái között a karácsonyi ének diadalát hirdeti, utóbbi pedig azokról emlékezik meg, akiknek soha nincs karácsonyuk. A karácsonyi lélek-megújodásról, a „Fényességek éjszakája”-ról szól Cypriánnak szárnyaló cikke is. Dr. Landauer Béla egy színes harctéri levelet közöl a „Sárvárak”-ról. A keresztény szellemű szépirodalmat Domokos István, P. Ábrahám Ernő és Tarcai György reprezentálja egy-egy novellával, a versek között pedig Anka János nagyértékű magyar mythosát, Garai Anna karácsonyi énekét és Sik Sándornak, valamint Zoltán Vilmosnak egy-egy kitűnő műfordítását találjuk. A rovatok is gazdagok és színesek. Az aktuális képeken kívül több művészi illusztrációt közöl a kitűnő folyóirat, amelynek szerkesztősége és kiadóhivatala 1915 január 1-től Budapest, I. Fehérvári-út 15. alatt lesz.

A **Kath. Szemle** decemberi száma tanulságos cikkeket tartalmaz. Mester János dr. a világ békéről, Jehlieska pedig ismert rátermettségével, a jelen világháborúnak jellegéről tárgyal. Nagyobb értekezései még: Ernst Sándor: A germánok, szlávok és a Balkán, Nemo; A kath. szellem és a nacionalismus. Két költemény Pokorny Margittól, külföldi és Magyar folyóiratok szemléje, a legújabb könyvek tudományos ismertetése és bírálata teszik a tartalmát.

Lourdes havi folyóirat kettős (nov.—dec.) száma igen bő tartalommal jelent meg. A nyári eucharistikus kongresszus részletes leírása, A meghurcolt magy. zarándoklat, Lourdes a háború idején kiemelkedő cikkei. Nem

tudjuk eléggé ajánlani ezt a kedves lapot, amely kb. 1000 korona értékű füzetet és ima-fóhászt küldött szét az országban fekvő sebesülteknek. Kérjünk mutatványszámot! Szerkesztő—kiadója; Tóth János plépanos, Fertőmegyes, Sopron-m.

Zsebatlasz 1915-re. Magy. Földrajzi Intézet R. T. Budapest. Ára: 2 K. 40 fillér. Most jelent meg Kogutowicz és Bátky szerkesztésében ez a kis könyv, amelyre háborus aktualitásai miatt felhívjuk olvasóink figyelmét. A naptár és csillagászati feljegyzések után 9 értekezést találunk, amelyek a most dúló véres háború távolabbi okait világítják meg minden oldalról. Térképei igen jók. Külön ki kell emelnünk Páris és környékének pontos rajzát. — csefalvi.

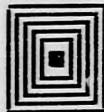
Kiadó lakás.

Alsóvártér 21. szám alatt levő (Balló-féle ház 1915. év február hó 3. napjától kezdve kiadó. A kiadó épülethez — mely 4 szobát foglal magában — összes melléképítmények és nagy veteményes kert is tartoznak. Értekezni délután 3—6 óráig dr. Vizsolyi Manóval dr. Mayer irodában.

Megbízható kath. cég!

A pécsi országos kiállításon arany éremmel kitüntetve.

Ruzsinszky Béla
oltárépítő
PECS, Tábor-utca 4. sz.

Géperőre berendezett műintézetében olcsón készít bemutatott rajzok szerint oltárt, szószéket, padokat stb. Szállít teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szószék aranyozását és szobrok színezését.

Naponta friss élesztő!

LABUD JÓZSEF

(ezelőtt özv. Lakner Antalné)

GYULAFEHÉRVÁR, NOVÁK FERENCZ-TÉR
(a városháza szomszédságában.)

Sütőde és lisztraktár

Ajánlom elsőrendű friss süteményeim, u. m. tejes és vajas kiflit, sós kiflit, sós fonotat, kalácsot, továbbá felér, barna és félbarna kenyereimet. Dusan felszerelt **lisztraktáromban** házi kenyérnek való legjobb minőségű lisztjeimet, melyek kizárólag csakis a hírneves **NEUMANN TESTVÉREK** cég aradi gőzmalma örleményei.

Naponta 2-szer kenyér-sütés.

A Kereskedelmi Bank részvénytársaság Gyulafehérvár

IV. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1915. évi január hó 24-én délelőtt 11 órakor
saját helyiségében tartja meg, melyre a rész-
vényesek* tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése a negyedik üzletév és zárszámadásról; valamint ezzel kapcsolatos indítványa a mérleg megállapítása s a tiszta nyereség mikénti felosztása tárgyában.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása tárgyában s a felmentvény megadása az igazgató-ság és felügyelő bizottság részére.
4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása. (Alapszabály 32. és 45. §§-ai).
5. Öt felügyelő bizottsági tag választása 3 évi működési tartamra.
6. Esetleges indítványok. (Alapszabály 27. és 28. §§-ai).**

Az igazgatóság.

* Az alapszabályok 18. §-a értelmében a t. részvényesek felkéretnek, hogy részvényeiket a szavazati jog gyakorolhatása céljából 3 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál letéteményezzék.

** Az alapszabályok 28. §-a értelmében csak oly önálló indítványok tárgyalhatók, amelyek legalább 15 nap-
pal a közgyűlés előtt az igazgatóságnak be lettek jelentve.

VAGYON.

Vagyon-mérleg 1914. év december hó 31-én.

TEHER.

Készpénz-készlet 1914. dec. 31-én	60338	04	Részvénytőke teljesen befizetve	200000	—
Más intézeteknél folyószámlán			Tartalék alap	76960	—
követelés	32675	35	Betétek	1085715	95
Váltókölcsön	1505515	83	Visszleszámitolás	593435	76
Jelzálogkölcsön	137336	—	1915. évet illető kamatok	31088	30
Előlegkölcsön értékpapírra	1843	30	Kifizetetlen tőkekamat adó	2588	61
Folyószámla-követelések	171384	13	Fel nem vett osztalék	114	—
Berendezés	4750	—	Nyeremény áthozat 1913. évről	1578	09
Leírás	850	—	1914. évi nyeresmény	41038	87
Értékpapírok	60951	65			
O. M. B. Giro	2235	46			
Bírói letétek	7767	—			
Ingatlan	42070	40			
Különfelék	6508	42			
	2032519	58		2032519	58

TARTOZIK.

Veszteség-nyereség-számla 1914. december hó 31-én.

KÖVETEL.

Betétkamatok	48540	45	Kamat-bevétel	167231	92
Visszleszámitolási kamat	46689	05	Jutalékok	5185	15
Tőkekamatadó	5198	87	Nyeremény-áthozat 1913. évről	1578	09
Társulati adók	10235	27			
Üzleti költségek	18139	56			
Leírás Kétes követelésért K 1400.—					
Berendezésből 850.—	2250	—			
Jótevény adományok	325	—			
Tiszta nyereség	42616	96			
	173995	16		173995	16

Szántó Árpád s. k.
pénztáros.

Gyulafehérvár, 1914. év december hó 31-én.

Márkus Bernát s. k.
főkönyvelő.

Dr. Demény Henrik s. k.

Marosváradjai Glüek Adolf s. k. igazg. elnök.

Weisz Adolf s. k.

Jäger Adolf s. k. Lobstein Izidor s. k.
igazgatósági tagok.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. Gyulafehérvár, 1914. évi december hó 31-én.

Dr. Deutsch Mór s. k.

Fingerhut Jakab s. k. elnök.

Weisz Jenő s. k.

Schlesinger Herman s. k.

felügyelő-bizottsági tagok.

* A f. é. dotáció által tartalékalapunk 100.000. koronára növekszik.

VILÁGHÁBORÚ

képes krónikája.

A világháború összes eseményeinek hű és érdekesítő leírása
kitűnő írók tollából, rendkívül sok érdekes képpel.

Megjelen minden csütörtökön.

Hetenkint egy füzet jelenik meg. Egy füzet ára 24 fillér.

Vidéki megrendelések csak utánvétel vagy a pénz előzetes be-
küldése ellenében eszközöltetnek, Egyes füzetek beküldéséért minden
füzetért 5 fillér, 4 füzet egyszeri küldésért 10 fill. póstadij fizetendő.

Eddig 7 füzet jelent meg.

Kaphatók: **A püsp. Lyc. Könyvnyomdában
Gyulafehérvárt.**

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvo-
nalon szerkesztett szépirodalmi ké-
pes lap. Nem hiányozhatik egyetlen
katholikus intelligens család asztalá-
ról sem. Szerkeszti jeles katolikus
írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfi-
zetési ára egész évre 20, félévre 10,
negyedévre 5 K. Szerkesztőség és
kiadóhivatal, Budapest, VII., Damia-
nich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a
változatos tartalmú, aktuális képek-
ben gazdag folyóiratot közönségünk
figyelmébe s támogatásába.

Fehér vászon- és lenrongyok

bármily mennyiségben vétetnek:
Schäser Ferenc könyvnyomdájában.

Harcztéri térképek

Páris és környéke	60 f.	Antwerpen, Lüttich és Namur várainak térképe	60 f.
Középeurópa	1.40 f.	Osztrák-Magyar, Német és Orosz határszéli részek térképe .	1.20 f.
A francia-német harcztér	72 f.		
Szerbia térképe			

megrendelhetők

Schäser Ferencz

könyv-, papir- és írószerkereskedésében

TELEFONSZÁM 16.

GYULAFEHÉRVÁR

TELEFONSZÁM 16.

A plebániáknak és lelkeszi hivatalok-
nak szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

valamint a zárszámadásokhoz szükséges

RELATIÓK

kaphatók a Püsp. Lyc. könyvnyom-
dájában Gyulafehérvárt.